

KÉT MAGYAR ÁSVÁNY KÉMIAI ELEMZÉSE.

Írta: VENDL ALADÁR dr.¹

Az elemzett ásványok egyike a Dunabogdány mellett levő Csódihegy alsó kincstári bányájából származó *dezmin*, melynek előfordulását s morfológiai viszonyait KOCH ANTAL dr. ismertette; másika pedig a Somosújfalú határában levő «Sátoros» nevű kőbánya gránátos amfibol-andezitjének geodáiban előforduló *chabasit*, melyet SCHAFARZIK FERENC dr. úr adott át elemzés végett, miért e helyütt is őszinte köszönetet mondok. A chabasitot az apró kvarckristályaktól kiválogatás és Thoulet-oldattal való elkülönítéssel választottam el. A porrá tört anyagokat szobahőmérsékleten, levegőn szárítottam; a vizet izzítási veszteség révén határoztam meg. A szokott módon végzett elemzések adatai a következők:

Csódihegyi *dezmin* :

Na_2O	0·24%
CaO	8·11 "
Al_2O_3	16·01 "
Fe_2O_3	nyom.
SiO_2	56·21%
H_2O	19·17 "
Összesen	99·74%

Éz adatoknak az újabb felfogás értelmében kifejezett értékeit a következő táblázatban foglaltam össze:

Alkotórész	%	Gramm egyenérték	Gramm egyenérték összege	Egyenértékek %
Na^I	0·17	0·0073	}	0·59
Ca^{II}	5·79	0·2887		23·36
Al^{III}	8·49	0·9401		76·05
Fe^{III}	nyom			
$Si_3O_8^{IV}$	65·88	1·2361	1·2361	100·00
és SiO_2	0·22			
vagy				
SiO_4^{IV}	28·55	1·2361	}	100·00
és SiO_2	37·55	2·4867		3·7228
H_2O	19·17			201·17
Összesen	99·72			301·17

¹ Előadta a Magyarhoni Földtani Társulat 1910 november hó 16-án tartott szakülésén.

Ez adatok egyeznek az irodalomban közölt értékekkel.

A sátorosi chabasit összetétele:

Na_2O	1.22%
K_2O	0.10 „
CaO	7.66 „
MgO	nyom.
Al_2O_3	18.42%
Fe_2O_3	nyom.
SiO_2	49.81%
H_2O	22.32 „
Összesen	99.53%

Vagyis:

Alkotórész	%	Gramm egyenérték	Gramm egyenértékek összege	Egyenértékek %
Na^I	0.91	0.0394	1.3946	2.83
K^I	0.08	0.0020		0.14
Ca^{II}	5.44	0.2713		19.45
Mg^{II}	nyom			
Al^{III}	9.77	1.0819		77.58
Fe^{III}	nyom			
SiO_3^{II}	53.27	1.3946	1.3946	100.00
és SiO_2	7.70			
vagy				
SiO_4^{IV}	32.22	1.3946	3.2985	100.00
és SiO_2	28.75	1.9039		136.51
H_2O	22.32			
Összesen	99.49			

Ezek az eredmények egyezők az eddig leírt chabasitok kémiai összetételével.

Kelt Budapesten 1910., a kir. József Műegyetem ásvány-földtani intézetében.